



Madis Timpson
Riigikogu õiguskomisjon

04.05.2026 nr 1-6/3331-18

**Muudatusettepanekud
relvaseaduse ja lõhkematerjaliseaduse
muutmise seadusele 855 SE**

Austatud õiguskomisjoni esimees

Siseministeerium esitab relvaseaduse ja lõhkematerjaliseaduse muutmise seadusele 855 SE (edaspidi *eelnõu*) muudatusettepanekud, mis on vajalikud eelnõu õigusselguse parandamiseks ja praktikas esile kerkinud tõlgendus- ja rakendusprobleemide ennetamiseks. Muudatusettepanekutega täpsustatakse laskemoona ja selle komponentide käsitlust, korrastatakse relvaseaduse (edaspidi *RelvS*) terminoloogiat ning luuakse selgem raamistik piiratud tsiviilkäibega esemete käsitlemiseks. Lisaks tehakse tulenevalt eelnõu menetluse käigus huvirühmadelt saabunud tagasisidele ettepanek kaaluda regulatsiooni täiendamist viisil, mis arvestab paremini alaealiste jahinduse ja laskespordiga tegelemise tegelikku praktikat.

1. Palume muuta eelnõu § 1 punktis 2 esitatud RelvS § 1¹ lõike 7 punkti 2 muudatust asendades selles sõna „ja“ sõnaga „või“.

Selgitus: Tegemist on tehnilist laadi muudatusega. Eelnõukohases RelvS § 1¹ lõike 7 punktis 2 nähakse ette, et riigikaitstes osalev isik on RelvS-i tähenduses füüsiline isik, kes on Kaitseliidu tegevliige ja toetajaliige. Muudatusettepanekuga asendatakse sõna „ja“ sõnaga „või“, et säte hõlmaks nii Kaitseliidu tegevliikmeid kui ka toetajaliikmeid eraldi. Sõna „ja“ kasutamisel kehtiks norm vaid isikutele, kes kuuluvad mõlemasse kategooriasse korraga, mis praktikas ei ole asjakohane.

2. Palume muuta eelnõu § 1 punktis 3 esitatud RelvS § 1¹ lõike 7 punkti 3 muudatust ja sõnastada see järgmiselt:

„3) paragrahvi 1¹ lõike 7 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) riigieelarvest tegevustoetust saava reservis olevate isikute esindusorganisatsiooni (edaspidi *esindusorganisatsioon*) liige.“;

Selgitus: Tegemist on tehnilist laadi muudatusega, mis parandab sätte loetavust ega muuda eelnõuga kavandatud regulatsiooni sisu.

3. Palume muuta eelnõu § 1 punktis 11 esitatud RelvS-i § 17 lõike 1 muudatust ja sõnastada see järgmiselt:

„11) paragrahvi 17 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Laskemoon on terviklik padrun või selle komponent, kui selle soetamiseks on käesoleva seaduse § 19 lõike 3 kohaselt vajalik käesoleva seaduse §-des 32 ja 34 sätestatud soetamisluba või relvaluba.“;

Selgitus: Eelnõu § 1 punktis 11 esitatud RelvS-i § 17 lõike 1 kohaselt on laskemoon terviklik padrun või selle komponent. Tulenevalt Eesti Relvaomanike Liidu tähelepanekust, teeme ettepaneku sätte sõnastust täpsustada selliselt, et laskemoonaks loetakse terviklik padrun või selle komponent **ainult juhul**, kui selle soetamiseks on vaja luba.

Kehtiv RelvS eristab padrunikomponente nende ohtlikkuse ja käibepiirangute järgi. RelvS § 17 lõike 1 järgi koosneb laskemoon püssirohust või muust paiskelaengust, sütikust, kuulist, haavlist või muust lendkehast ning padrunist. RelvS § 18 kohaselt on piiramata tsiviilkäibega padrunikomponent kuul, haavel või muu lendkeha ja padrunist. Seega on kehtivas seaduses juba tehtud sisuline vahetegu komponentide vahel, mille käive vajab rangemat kontrolli, ning komponentide vahel, mis eraldiseisvalt samaväärset ohtu ei kujuta.

Muudatusettepaneku eesmärk on vältida seaduse senise loogikaga vastuolus olevat tõlgendust. Täpsustatud sõnastus seob padrunikomponendi laskemoonaks lugemise selgelt loa nõudega. See tähendab, et terviklik padrun on jätkuvalt laskemoon, kuid padrunikomponent loetakse laskemoonaks üksnes juhul, kui selle soetamiseks on RelvS § 19 lõike 3 kohaselt vaja RelvS §-des 32 ja 34 sätestatud soetamisluba või relvaluba.

Selline lahendus on kooskõlas ka Euroopa Liidu tulirelvadirektiivi loogikaga. Direktiivi järgi hõlmab laskemoona mõiste terviklikku padrunit või selle osakomponente üksnes tingimusel, et asjaomases liikmesriigis on nende komponentide jaoks vajalik luba. Kuna Eestis ei ole kuuli, haavli, muu lendkeha ega padrunist soetamiseks luba nõutav, ei tuleks neid komponente ka eraldiseisvalt käsitada laskemoonana.

Täpsustus aitab säilitada kehtiva regulatsiooni põhimõtte, mille kohaselt on rangemalt kontrollitud need komponendid, mis võivad eraldiseisvalt kujutada suuremat ohtu, eelkõige püssirohi ja sütikud. Samal ajal välistab see võimaluse, et piiramata tsiviilkäibega komponente käsitataks üksnes definitsiooni muutmise tõttu laskemoonana.

Muudatusettepanek parandab õigusselgust ning tagab, et relvaomanike, laskespordiklubide, lasketiirude, ettevõtjate ja heausksete tavakodanike õigusi ei piirata rohkem, kui on avaliku korra ja riigi julgeoleku eesmärgil vajalik.

4. Palume täiendada eelnõu § 1 uute punktidega 17–18, muutes järgnevate § 1 punktide numeratsiooni:

„17) paragrahvi 19 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Piiratud tsiviilkäibega laskemoon on piiratud tsiviilkäibega relvas kasutatav laskemoon, püssirohi ja sütikud.

(2²) Piiratud tsiviilkäibega laskemoona hoitakse käesoleva seaduse §-s 46 sätestatud nõuete kohaselt.“;

18) paragrahvi 19 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Piiratud tsiviilkäibega relvadele mõeldud laskemoona, püssirohtu ja sütikuid ei või soetada käesoleva seaduse § 29 lõikes 1² nimetatud 15-18-aastane isik paralleelrelvaloa alusel.“;

Selgitus: Muudatusettepanekus esitatud **eelnõu § 1 uue punkti 17** eesmärk on parandada õigusselgust ning korrastada seaduses kasutatavat terminoloogiat seoses laskemoona ja selle komponentidega.

Kehtivas RelvS-s kasutatakse paralleelselt mõisteid „laskemoon“, „püssirohi“ ja „sütikud“, kuid puudub neid ühendav selge ja üheselt mõistetav kategooria. Samas on ilmne, et tegemist on esemetega, mille tsiviilkäive on piiratud ning mille suhtes kehtivad rangemad nõuded nii soetamisel, käitlemisel kui ka hoiustamisel. Eraldi loetelude korduv kasutamine mitmetes sätetes muudab seaduse teksti kohati raskesti jälgitavaks ning võib tekitada praktikas tõlgendamisraskusi.

Ettepanekuga lisatav lõige 2¹ defineerib mõiste „piiratud tsiviilkäibega laskemoon“, hõlmates selle alla piiratud tsiviilkäibega relvas kasutatava laskemoona, samuti püssirohu ja sütikud. Tegemist ei ole uute piirangute kehtestamisega, vaid olemasoleva regulatsiooni süstematiseerimisega ja selgemaks muutmisega. Kõnealused esemed on juba kehtiva RelvS-i alusel piiratud tsiviilkäibega ning nende käsitlemine ühtse mõistena aitab vältida tarbetut dubleerimist ja ebaselgust.

Lõikega 2² seotakse nimetatud mõiste üheselt RelvS §-s 46 sätestatud hoiustamisnõuetega. See tagab, et puudub kahtlus, milliste esemete suhtes vastavaid nõudeid kohaldatakse. Praktikas aitab see kaasa ühtsele arusaamale nii relvaomanike, ettevõtjate kui ka järelevalveasutuste seas ning vähendab tõlgendusvaidluste tekkimise võimalust.

Muudatus on oluline ka laiemas kontekstis, arvestades eelnõus kavandatavaid muudatusi laskemoona definitsioonis. Selge eristuse loomine piiratud tsiviilkäibega laskemoona osas aitab vältida olukorda, kus erineva ohtlikkuse ja käibepiiranguga esemed käsitatakse ühtmoodi. Seeläbi säilib kehtiva regulatsiooni sisuline loogika, mille kohaselt kohaldatakse rangemaid nõudeid üksnes nendele esemetele, mille käitlemine kujutab endast suuremat riski avalikule korrale ja julgeolekule.

Kokkuvõtvalt aitab muudatusettepanek parandada seaduse arusaadavust ja rakendatavust, ilma et see laiendaks kehtivaid piiranguid või seaks täiendavaid kohustusi õiguspärasele relvaomanikele ja teistele isikutele.

Muudatusettepanekus esitatud **eelnõu § 1 uue punktiga 18** sätestatakse üheselt, et 15–18-aastane noor, kellel on paralleelrelvaluba, ei või ise osta laskemoona, püssirohtu ega sütikuid, mis on mõeldud piiratud tsiviilkäibega relvadele.

Kuigi paralleelrelvaluba võimaldab alaealisel teatud tingimustel relva kasutada, ei anna see talle täielikku õigust relva iseseisvalt käidelda. Laskemoon ja selle komponendid on iseseisvalt ohtlikud ning nende hankimine eeldab suuremat vastutust ja kogemust. Seetõttu on põhjendatud, et nende soetamine jääb täisealise relvaloa omaja ülesandeks. Nii väheneb risk, et laskemoona kasutatakse valesti, satub kõrvaliste isikute kätte või rikutakse ohutusnõudeid.

6. Palume täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 19, muutes järgnevate punktide numeratsiooni:

„19) paragrahvi 20¹ lõiget 3¹ täiendatakse pärast sõna „kehti“ sõnaga „vähemalt“;

Selgitus: RelvS § 20¹ lõike 3¹ kohaselt ei kehti helisummuti relvale kinnitamise piirang jahi- või vastava spordialaga tegelemise otstarbel registreeritud püssi puhul tingimusel, et relva kantakse vaid jahipidamisel, lasketiirus või laskepaigas. Muudatusettepaneku kohaselt täiendatakse sätet pärast sõna „kehti“ sõnaga „vähemalt“, et täpsustada sätte kohaldamisala olukorras, kus relv on registreeritud mitmel otstarbel (nt jahipidamiseks ja samaaegselt turvalisuse tagamiseks). Kehtiv sõnastus võib jätta mulje, et helisummuti kinnitamine relvale on lubatud üksnes juhul, kui relva kasutatakse ainult jahipidamisel, lasketiirus või laskepaigas. Praktikast esineb aga olukordi, kus sama relv on relvaloal registreeritud mitmel otstarbel.

Sõna „vähemalt“ lisamine võimaldab käsitada seaduses loetletud juhtumeid **miinimumina**, mitte ammendava loeteluna, väldib olukorda, kus mitmeotstarbelise relva puhul rakenduks põhjendamatu kitsas tõlgendus, ning võimaldab hoida helisummutit relvale kinnitatuna relvakapis ka juhul, kui relv on registreeritud nii jahipidamiseks, spordi otstarbel kui ka turvalisuse tagamiseks.

Muudatuse eesmärk **ei ole** laiendada helisummuti kasutamise või kinnitatuna hoidmise õigust relvadele, mis on soetatud **üksnes turvalisuse tagamise otstarbel**. Sellisel juhul kehtivad jätkuvalt olemasolevad piirangud.

7. Palume täiendada eelnõu § 1 uute punktidega 32–39, muutes järgnevate punktide numeratsiooni:

„32) paragrahvi 29 täiendatakse lõikega 1² järgmises sõnastuses:

„(1²) 16–18-aastane isik võib vallata jahitulirelva jahipidamiseks ja 15–18-aastane isik sporditulirelva vastava spordialaga tegelemiseks paralleelrelvaloal alusel tingimusel, et tal on selleks lapsevanema või eestkostja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek.“;

33) paragrahvi 29 lõike 2 teises lauses asendatakse sõna „ta“ tekstiosaga „tema, tema laps või eestkostetav“;

34) paragrahvi 29 lõike 3 kolmandas lauses asendatakse sõna „tal“ tekstiosaga „temal, tema lapsel või eestkostetaval“;

35) seadust täiendatakse §-ga 29¹ järgmises sõnastuses:

„§ 29¹. Tulirelva soetamine, omamine ja valdamine alaealise jahipidamise ning laskesporditegevuse toetamiseks

(1) Füüsiline isik võib soetada, omada ja vallata tulirelva käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktis 1 nimetatud otstarbel ka juhul, kui see on vajalik tema 16–17-aastase lapse või eestkostetava jahipidamise võimaldamiseks tingimusel et:

- 1) 16–17-aastane laps või eestkostetav on jahindusorganisatsiooni liige ning omab kehtivat jahitunnistust ning jahindusorganisatsiooni kinnitust regulaarse jahipidamise kohta;
- 2) soetatav tulirelv vastab jahiseaduse § 24 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud nõuetele.

(2) Füüsiline isik võib soetada, omada ja vallata tulirelva käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktides 2 ja 2¹ nimetatud otstarbel ka juhul, kui see on vajalik tema 12–17-aastase lapse või eestkostetava laskespordiga tegelemise võimaldamiseks tingimusel et:

- 1) 12–17-aastane laps või eestkostetav on laskespordiga tegeleva organisatsiooni liige ning omab laskeinstruktoriga või treeneri kinnitust regulaarse treeningtegevuse kohta;

2) soetatav tulirelv vastab konkreetse laskespordiala nõuetele.“;

36) paragrahvi 30 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Välismaalane, kes on Eestis asuva Euroopa Liidu või NATO liikmesriigi diplomaatilise või konsulaaresinduse töötaja, võib soetada, omada ja vallata käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 loetletud relva käesoleva seadusega kehtestatud korras Välisministeeriumi taotlusel Politsei- ja Piirivalveameti antud loa alusel tingimusel, et tal on kodakondsusjärgse riigi relvaluba.“;

37) paragrahvi 30 täiendatakse lõigetega 5¹ ja 5² järgmises sõnastuses:

„(5¹) Välismaalane, kes on Eestis asuva, käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetamata riigi diplomaatilise või konsulaaresinduse töötaja, võib soetada, omada ja vallata käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 loetletud relva, käesoleva seadusega kehtestatud korras Välisministeeriumi taotlusel Politsei- ja Piirivalveameti antud loa alusel tingimusel, et:

1) ta on sellise riigi kodanik, kellega Eesti Vabariik on sõlminud salastatud teabe vastastikuse kaitse lepingu või

2) ta on muu riigi kodanik, kellele loa andmiseks on valdkonna eest vastutav minister andnud nõusoleku ning

3) tal on kodakondsusjärgse riigi relvaluba.

(5²) Käesoleva paragrahvi lõike 5¹ punkti 2 kohaselt antud haldusakti aluseks olevaid põhjendusi, samuti menetluses kogutud teavet ja tõendeid ei avaldata, sealhulgas taotlejale, ulatuses, milles see võib ohustada Eesti Vabariigi, Euroopa Liidu, NATO, muu välisriigi või mõne muu rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise kokkuleppega loodud institutsiooni julgeolekut või avaliku korra kaitset või milles sellele kohaldub seaduses sätestatud juurdepääsupiirang.“;

38) paragrahvi 34 täiendatakse lõigetega 1⁶ ja 1⁷ järgmises sõnastuses:

„(1⁶) Isik, kes taotleb relvaluba käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktis 1 sätestatud otstarbel selleks, et toetada käesoleva seaduse § 29¹ lõikes 2 nimetatud alaealise jahipidamisega tegelemist, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule tõendama, et alaealisel on:

1) kehtiv jahitunnistus ja

2) jahiorganisatsiooni kinnitus aktiivselt jahiorganisatsiooni tegevuses osalemise kohta.

(1⁷) Isik, kes taotleb relvaluba käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktis 2 või 21 sätestatud otstarbel selleks, et toetada käesoleva seaduse § 291 lõikes 1 nimetatud alaealise laskespordiga tegelemist, peab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule tõendama, et:

1) alaealine harjutab aktiivselt laskevõistlustel osalemiseks või osaleb laskevõistlustel, mida on tunnustanud laskespordiorganisatsioon või rahvusvaheline ametlikult tunnustatud laskespordiföderatsioon;

2) alaealine on vastava laskespordi organisatsiooni liige ning tal on laskeinstruktori või treeneri kinnitus regulaarses treeningtegevuses osalemise kohta.“;

39) paragrahvi 34 täiendatakse lõigetega 3¹ ja 3² järgmises sõnastuses:

„(3¹) 16-17-aastane isik, kes taotleb paralleelrelvaluba käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktis 1 nimetatud otstarbel peab, lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule tõendama, et tal on:

1) kehtiv jahitunnistus;

2) jahiorganisatsiooni kinnitus aktiivselt jahiorganisatsiooni tegevuses osalemise kohta;

3) lapsevanema või eestkostja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek.

(3²) 15-17-aastane isik, kes taotleb paralleelrelvaluba käesoleva seaduse § 28 lõike 1 punktides 2 või 2¹ nimetatud otstarbel peab, lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule tõendama, et: 1) ta harjutab aktiivselt laskevõistlustel osalemiseks või osaleb laskevõistlustel, mida on tunnustanud laskespordiorganisatsioon või rahvusvaheline ametlikult tunnustatud laskespordiföderatsioon;

2) ta on vastava laskespordi organisatsiooni liige ning tal on laskeinstruktori või treeneri kinnitus regulaarses treeningtegevuses osalemise kohta;

3) tal on selleks lapsevanema või eestkostja kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusolek.“;“.

Selgitus: Muudatusettepanekus esitatud **eelnõu § 1 uute punktidega 32–35** täiendatakse RelvS-i regulatsiooni viisil, mis arvestab paremini alaealiste tegelikku osalemist jahinduses ja laskespordis ning loob selleks selge, süsteemse ja õigusselge raamistiku.

Muudatusettepanekud on tehtud huvirühmade – eeskätt Eesti Jahimeeste Seltsi ja Eesti Laskesuusatamise Föderatsiooni – ettepanekuid arvestades, kus on toodud esile, et kehtiv kord ei võimalda alaealistel praktikas piisavalt paindlikult ja õigusselgelt relva kasutada, kuigi nad osalevad aktiivselt treeningutel, võistlustel ja jahitegevuses.

Nii **Eesti Jahimeeste Selts** kui **Eesti Laskesuusatamise Föderatsioon** on juhtinud tähelepanu probleemile seoses alaealiste sportimis- ja jahipidamisvõimaluste piiratusega ning vajadusega luua praktikas toimiv õiguslik raamistik, mis võimaldaks alaealistel kontrollitud tingimustel relva kasutada nii treeningutel, võistlustel kui ka jahipidamisel. Samuti on rõhutatud, et kehtiv regulatsioon ei arvesta piisavalt noorte tegelikke osalemisvõimalusi ega spordi- ja jahindusvaldkonna eripära, mistõttu on vajalik täpsustada nii paralleelrelvaloa regulatsiooni kui ka lapsevanema rolli relva soetamisel ja kasutamise võimaldamisel, tagades samal ajal piisavad ohutus- ja järelevalvemehhanismid.

RelvS-i § 28 sätestab ammendavalt otstarbed, milleks füüsiline isik võib relva soetada, omada ja vallata, sealhulgas jahipidamiseks ja laskespordiga tegelemiseks. RelvS-i § 29 omakorda reguleerib, millises vanuses isikud võivad relvi soetada ja omada. Kehtiva regulatsiooni kohaselt on relva soetamise, omamise ja valdamise õigus seotud täisealisusega, samas kui alaealiste osalemine jahinduses ja laskespordis on praktikas levinud ning nende valdkondade esindusorganisatsioonid on korduvalt toonud välja vajaduse muuta alaealiste sportlaste ja jahimeeste relva valdamine paindlikumaks.

Oluline on rõhutada, et kehtiva õiguse kohaselt ei või alaealine paralleelrelvaloa alusel tulirelva vallata. Kavandatav muudatus loob selles osas uue õiguse. Samas ei ole tegemist piiranguteta õiguse laiendamisega, vaid selgelt reguleeritud ja tingimusliku võimalusega.

Muudatuse kohaselt saab alaealine **paralleelrelvaloa** alusel relva vallata, kuid see eeldab, et alaealine vastab relvaloa saamise üldtingimustele (sh usaldusväärsus, tervislik seisund, teadmised ja oskused vastavalt seadusele), talle väljastatakse relvaluba, olemas on lapsevanema või eestkostja kirjalik nõusolek.

Seega on tegemist olukorraga, kus alaealine on õigustatud relva valdama, kuid tema õigused on siiski piiratud võrreldes täisealise loomanikuga. Kavandatav regulatsioon ei anna alaealisele õigust relva ise soetada ega relva omanik olla. Relva soetab jätkuvalt täisealine isik (nt lapsevanem või eestkostja), kellele jääb ka omandiõigus ning esmane vastutus relva eest.

Alaealisele antav õigus seisneb eelkõige relva seaduslikus valdamises konkreetse tegevuse (jahindus või laskesport) raames, samuti relva transportimises ja kasutamises lubatud eesmärgil. See tähendab, et alaealisel on võimalik näiteks toimetada relv lasketiirust või võistluselt koju, osaleda relvaga võistlustel, sealhulgas välisriikides, transportida relva nende tegevustega lahutamatu seotud ulatuses. Selline lahendus on praktikas väga oluline, kuna rahvusvaheline laskesport eeldab sageli noorte sportlaste iseseisvat liikumist koos spordivahenditega.

RelvS-i § 28 sätestab selgelt, **millistel otstarvetel võib relva soetada, omada ja vallata** (nt jahipidamine, vastava spordialaga tegelemine jne).

RelvS-i § 29 lõigete 2 ja 3 täpsustused („tema, tema laps või eestkostetav“) on vajalikud selleks, et vältida tõlgendust, mille kohaselt peab relva soetaja ise olema vahetult selle kasutusotstarbe kandja, ning võimaldada selgesõnaliselt olukorda, kus relva kasutatakse seaduses ette nähtud eesmärgil alaealise lapse või eestkostetava poolt. Muudatus kõrvaldab senise ebaselguse ja viib normi kooskõlla tegeliku praktikaga.

Muudatusega ei looda uusi relva soetamise, omamise ja valdamise otstarbeid, vaid täpsustatakse olemasolevate otstarvete rakendamist olukorras, kus relva kasutamine on seotud alaealise tegevusega. Sätte kohaselt võib täisealine füüsiline isik soetada, omada ja vallata relva RelvS-s juba ette nähtud otstarbel ka juhul, kui see on mõeldud tema alaealise lapse või eestkostetava jahipidamise või laskespordiga tegelemise võimaldamiseks.

Oluline on rõhutada, et relva ei soetata alaealisele ning relva omanikuks ja vastutajaks jääb jätkuvalt täisealine isik. Muudatus ei anna alaealisele õigust relva iseseisvalt soetada ega omada.

Sättes ettenähtud tingimused tagavad, et tegemist on sisulise ja kontrollitava tegevusega. Laskespordi puhul peab alaealine olema vastava organisatsiooni liige ning omama treeneri või instruktori kinnitust regulaarse treeningtegevuse kohta, samuti peab relv vastama konkreetse spordiala nõuetele. Jahinduse puhul peab alaealine olema jahindusorganisatsiooni liige, omama kehtivat jahitunnistust ning kinnitust regulaarse jahipidamise kohta, lisaks peab relv vastama jahiseaduses sätestatud nõuetele. Need tingimused välistavad juhusliku või formaalse kasutuse ning seovad relva kasutamise reaalse tegevuse ja pädevuse olemasoluga.

Muudatus on seotud ka RelvS-i § 29 täiendamisega, millega antakse alaealisele võimalus vallata relva paralleelrelvaloa alusel. Koostoimes loovad need sätted tervikliku regulatsiooni: ühelt poolt on täisealisel isikul selge õigus soetada relv alaealise tegevuse toetamiseks, teiselt poolt on alaealisel seaduslik alus relva valdamiseks ja kasutamiseks seadusega lubatud eesmärkidel.

Kokkuvõttes ei muudeta relvade lubatud otstarbeid ega laienda relvade kättesaadavust kontrollimatult. See tagab õigusselguse, vähendab tõlgendusvaidluste riski ning viib seaduse kooskõlla tegeliku praktikaga, säilitades samal ajal kõik olulised vastutuse ja ohutuse mehhanismid. Selline lähenemine tagab ühelt poolt noorte jahindus- ja sporditegevuse arengu ning teiselt poolt säilitab kontrolli ja vastutuse, mis on vajalikud avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamiseks. Muudatusel on ka laiem riigikaitseline mõõde. Noorte varajane ja turvaline kaasamine laskespordi ja jahinduse tegevustesse aitab kujundada relva ohutu käsitlemise oskusi, vastutustunnet ja distsipliini. Need teadmised ja hoiakud toetavad hilisemat valmisolekut panustada riigikaitsele ning aitavad kaasa üldise kaitsetahte kujunemisele.

Muudatusettepanekus esitatud eelnõu § 1 punktides 36 ja 37 täpsustatakse ja laiendatakse RelvS § 30 regulatsiooni, mis käsitleb **välisriikide diplomaatiliste ja konsulaaresinduste töötajate õigust relva soetada, omada ja vallata Eestis**. Oluline on rõhutada, et muudatus ei anna diplomaatidele automaatset õigust relva omada, vaid säilitab loapõhise süsteemi, mis

võimaldab riigil hinnata iga juhtumi puhul võimalikke riske ning tagada, et relva omamine ei ohusta avalikku korda ega riigi julgeolekut.

Rahvusvahelise õiguse seisukohalt on selline lähenemine põhjendatud ja lubatav. Diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni¹ artikli 41 kohaselt on diplomaatilistel esindajatel kohustus austada vastuvõtva riigi seadusi ja määrusi. See tähendab, et kuigi diplomaatidel on mitmeid immunitete, ei hõlma need automaatselt õigust relvi omada. Vastuvõttev riik võib seega kehtestada relvade omandamisele ja valdamisele tingimusi, eelkõige avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitse eesmärgil. Sama põhimõtte tuleneb ka konsulaarsuhete Viini konventsiooni² regulatsioonist konsulaartöötajate suhtes.

Esiteks korrastatakse kehtivat regulatsiooni EL-i ja NATO liikmesriikide diplomaatide puhul, täpsustades menetluskorda ja tingimusi. Teiseks **luuakse selge õiguslik raamistik ka nende riikide diplomaatiliste esinduste töötajatele, kes ei kuulu EL-i ega NATO-sse**, sidudes relva soetamise ja relvaloa taotlemise võimaluse täiendavate julgeolekutingimustega (nt salastatud teabe vastastikuse kaitse koostööleping või ministri nõusolek).

Muudatus eristab ühelt poolt EL-i ja NATO liikmesriikide diplomaate ning teiselt poolt teiste riikide esindajaid. Selline eristamine on praktikas põhjendatud, kuna EL-i ja NATO riikidega on Eestil tihe julgeoleku- ja õiguslane koostöö ning vastastikune usaldus. Nende riikide diplomaatide puhul piisab üldjuhul sellest, kui isikul on kodakondsusjärgse riigi relvaluba ning Eesti pädev asutus annab loa pärast vastavat kontrolli. See tähendab, et isik on juba läbinud oma riigis eelkontrolli ning lisaks teostatakse hindamine Eestis.

Teiste riikide diplomaatide puhul on ette nähtud täiendavad tingimused. Esiteks eelistatakse riike, kellega Eestil on sõlmitud salastatud teabe kaitse leping, mis viitab kõrgemale usaldustasemele ja koostöövõimele julgeolekuvaldkonnas. Teiseks nähakse ette võimalus anda luba valdkonna eest vastutava ministri nõusolekul ka muudel juhtudel, mis võimaldab arvestada konkreetse olukorra eripärasid ning teha individuaalne riskihinnang. Ka nendel juhtudel on nõutav, et isikul oleks kodakondsusjärgse riigi relvaluba, mis tagab vähemalt miinimumtasemel eelkontrolli.

Erinev kohtlemine ei ole vastuolus rahvusvahelise õigusega. Diplomaatiliste suhete Viini konventsiooni artikkel 47 lubab vastuvõtval riigil kohaldada erinevat kohtlemist, kui see on põhjendatud vastastikkuse põhimõtte või muude objektiivsete kaalutlustega. Käesoleval juhul on eristuse aluseks eelkõige julgeoleku- ja usalduskaalutlused, mis on relvade käitlemise kontekstis õigustatud.

Lisaks sätestatakse, et loa andmise aluseks olevat julgeolekutundlikku teavet ei avalikustata ulatuses, mis võiks ohustada julgeolekut või avalikku korda.

Muudatused ei laienda relvade kättesaadavust, vaid loovad selgema regulatsiooni, mis arvestab nii rahvusvahelisi suhteid kui ka julgeolekukaalutlusi. Muudatused aitavad vähendada julgeolekuriske, suurendavad õigusselgust ning tagavad, et relva omamine Eestis toimub kontrollitud tingimustel.

Muudatusettepanekus esitatud **eelnõu § 1 uued punktid 38 ja 39** täpsustavad tingimusi, mille alusel saab:

- täisealine taotleda relvaluba alaealise laskespordi või jahindustegevuse toetamiseks,

¹ Diplomaatiliste suhete Viini konventsioon – [RT II 2006, 16, 0](#).

² Konsulaarsuhete Viini konventsioon – [RT II 2006, 16, 0](#).

- alaealine taotleja paralleelrelvaluba.

Kavandatava muudatuse kohaselt täiendatakse RelvS-i § 34 uute lõigetega, millega sätestatakse täiendavad nõuded juhtudel, kui relvaluba taotletakse eesmärgiga toetada alaealise tegevust laskespordis või jahinduses. Kui täiskasvanu taotleb relvaluba oma lapse või eestkostetava laskespordi toetamiseks, peab ta lisaks üldtingimuste täitmisele tõendama, et alaealine tegeleb aktiivselt laskespordiga, valmistudes võistlusteks või osaledes ametlikult tunnustatud võistlustel. Samuti peab alaealine olema vastava laskespordiorganisatsiooni liige ning tema regulaarset treeningtegevust peab kinnitama treener või laskeinstruktor.

Jahinduse toetamise eesmärgil relvaluba taotlemisel tuleb täiendavalt tõendada, et alaealisel on kehtiv jahitunnistus ning jahioorganisatsiooni kinnitus tema aktiivse osalemise kohta jahindustegevuses.

Paralleelrelvaluba taotlemisel kehtivad sarnased nõuded ka alaealisele endale. Laskespordi puhul (vanuses 15–17 aastat) tuleb tõendada regulaarset treeningut või võistlustel osalemist, kuulumist organisatsiooni ning esitada treeneri või instruktoriga kinnitus. Lisaks on vajalik lapsevanema või eestkostja kirjalik nõusolek. Jahinduse puhul (vanuses 16–17 aastat) peab alaealisel olema kehtiv jahitunnistus, osalus jahioorganisatsioonis ning samuti lapsevanema või eestkostja nõusolek.

Erinev vanuseline lävend laskespordi ja jahinduse puhul tuleneb nende tegevusalade olemusest ning kehtivast õigusraamistikust. Laskesport toimub kontrollitud tingimustes ja juhendaja järelevalve all, mistõttu on põhjendatud madalam vanusepiir. Jahiseaduse kohaselt on jahitunnistuse omandamine lubatud alates 16. eluaastast, mistõttu on ka paralleelrelvaluba taotlemise alumine vanusepiir jahinduse eesmärgil seotud sama vanusega.

Muudatuste eesmärk on tagada, et relvaluba antakse alaealisega seotud juhtudel üksnes siis, kui tema tegevus vastavas valdkonnas on tegelik ja tõendatud ning toimub kontrollitud ja vastutustundlikes tingimustes.

8. Palume täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 38, muutes järgnevate punktide numeratsiooni:

„38) paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 7² järgmises sõnastuses.

„(7²) Käesoleva seaduse § 29 lõikes 1² nimetatud 15-18-aastasele isikule väljastatud paralleelrelvaluba kehtib kuni isiku 19-aastaseks saamiseni.“;“.

Selgitus: Muudatusettepanekuga täiendatakse RelvS §-i 34 uue lõikega 7², millega sätestatakse, et 15–18-aastasele väljastatud paralleelrelvaluba kehtib kuni tema 19-aastaseks saamiseni.

Kehtiv RelvS ei näe ette paralleelrelvaluba andmist alaealisele, mistõttu puudub ka regulatsioon sellise loa kehtivuse kohta. Kuigi relvaluba üldine kehtivusaeg (kuni viis aastat) on RelvS-s olemas, on see mõeldud täisealistele ega arvesta alaealise erisusi.

Muudatuse eesmärk on siduda loa kehtivus inimese vanusega. See aitab vältida segadust olukorras, kus noor saab täisealiseks, ning väldib vajadust kohe täisealiseks saamisel uut luba taotleja. Kui luba kehtib kuni 19. eluaastani, jääb talle piisavalt aega oma olukord üle vaadata ja vajadusel taotleja juba täisealisena uus relvaluba.

9. Palume täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 59, muutes järgnevate punktide numeratsiooni:

„59) paragrahvi 74 lõiget 2 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) müüa piiratud tsiviilkäibega relvale mõeldud laskemoona, püssirohtu ja sütikuid käesoleva seaduse § 29 lõikes 12 nimetatud 15-18-aastasele isikule paralleelrelvaloa alusel;“;

Selgitus: Muudatusettepanekuga täiendatakse RelvS §-i 74 lõiget 2 uue punktiga, millega sätestatakse selgesõnaline keeld müüa laskemoona, püssirohtu ja sütikuid 15–18-aastasele paralleelrelvaloa omajale.

Muudatuse eesmärk on selgelt sätestada, et paralleelrelvaluba ei anna alaealisele õigust soetada piiratud tsiviilkäibega relvale mõeldud laskemoona, püssirohtu ega sütikuid. See on vajalik, et vältida tõlgendamisvaidlusi ning tagada, et laskemoona soetamise ja üldise käitlemise vastutus jääb jätkuvalt täisealisele isikule, säilitades RelvS-i süsteemse loogika ja kontrolli relvade ja laskemoona käitlemise üle.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister